

XXI-oji Jaunųjų mokslininkų psichologų konferencija

ŠIŲ LAIKŲ ŽMOGUS

2024 m. gegužės 10 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
21st Conference of Junior Researchers in Psychology
A PERSON OF OUR TIMES
May 10, 2024

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

ORGANIZACINIS KOMITETAS

| ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair: Rita Jakštienė

Nariai | Members: Greta Guogaitė,
Agnietė Kairytė, Momina Khalid Butt,
Justė Margevičienė, Dovilė Mikučionytė,
Miglė Rudytė.

Studentai | Students:

Rugilė Goštautaitė, Rūta Macijauskaitė,
Dalia Ustinavičiūtė, Gintarė Ušakovaitė.

LiPSA nariai | LiPSA members:

Evelina Laurynaitė, Silvija Žukaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS

| SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė | Chair: prof. dr. Roma Jusienė

Nariai | Members: prof. dr. Evaldas Kazlauskas,
prof. dr. Ilona Laurinaitytė, doc. dr. Antanas Kairys,
doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton,
doc. dr. Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė,
doc. dr. Paulina Želvienė, dr. Lauryna Rakickienė.

KONFERENCIJOS GLOBĖJA

| PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI

| CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

RĖMĖJAI

| SPONSORS

INFORMACINIS RĖMĖJAS

| INFORMATIONAL SPONSOR

Lietuvos
psichologų
sąjunga

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

<https://doi.org/10.15388/Proceedings.2024.43>

ISBN 978-609-07-1047-0 (Leidinio forma: Elektroninis - PDF)

Copyright © 2024 Authors. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

STUDENTŲ MIEGO KOKYBĖS IR D TIPO ASMENYBĖS SAVYBIŲ SĄSAJOS

Viktorija Vasiliauskaitė

Vytauto Didžiojo universitetas, Socialinių mokslų fakultetas, Psichologijos katedra

Tyrimo problema – prasta miego kokybė yra plačiai paplitusi studentų populiacijoje, ieškoma įvairių biologinių, socialinių, psichologinių veiksnių, kurie galėtų tai paaiškinti. Atliekamų tyrimų metu, ieškoma sąsajų su miego kokybe, siekiant paaiškinant prastos miego kokybės paplitimą. Vienas iš tokių veiksnių, kuris siejamas su prastesne miego kokybe yra D tipo asmenybė. Šią asmenybę sudarančių bruožų sąsaja su miego kokybe patvirtinama ne visuose tyrimuose.

Tikslas. Nustatyti studentų D tipo asmenybės bruožų išreikštumo sąsają su miego kokybe.

Medžiaga ir metodai. Atliktas kiekybinis tyrimas. Naudotas apklausos metodas, klausimynas buvo patalpintas interneto svetainėje. Apklausą sudaryta iš – socialinių demografinių klausimų, Pitsburgo miego kokybės klausimyno (angl. PSQI) (Buysse et al., 1989) ir D tipo asmenybės klausimyno (angl. Type D scale) (DS14) (Denollet, 2005). Tyrime dalyvavo 752 studentai iš jų, galutinei analizei naudoti 742 studentų duomenys, iš kurių 575 moterys (77,5%) ir 167 vyrai (22,5%), tiriamųjų amžiaus vidurkis buvo 23,22 (SN = 5,606).

Rezultatai. Sudarytas tiesinės regresijos modelis. Regresijos modelio priklausomu kintamuoju buvo miego kokybė, o nepriklausomi kintamieji neigiamo afektyvumo ir socialinio varžymosi bruožai, lytis ir amžius. Nustatyta, kad labiau išreikštas D tipo asmenybės bruožas – neigiamas afektyvumas yra susijęs su studentų miego kokybe. Socialinis varžymasis, amžius ir lytis su studentų miego kokybe nebuvo susiję.

Diskusija. Atliktas tyrimas ir gauti rezultatai papildė atliekamų tyrimų bazę, kuomet tiriama skirtingų krypčių Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų miego kokybė. Pagal gautus šio tyrimo rezultatus, pastebimas prastos miego kokybės ir neigiamo afektyvumo bruožo ryšys. Labiau išreikštais neigiamo afektyvumo bruožais pasižymintys asmenys turi polinkį koncentruotis į neigiamus faktorius, patirti neigiamas emocijas, socialinius santykius suvokti kaip neigiamus ir kenksmingus. Kitaip tariant, studentų prasto miego problemą siejasi su jų asmenybiniais bruožais.

Išvados.

1. Studentų D tipo asmenybės bruožo, socialinio varžymosi ir miego kokybės sąsaja nenustatyta.
2. Didesnis studentų D tipo asmenybės bruožo, neigiamo afektyvumo, išreikštumas yra susijęs su prastesne miego kokybe.

Raktiniai žodžiai: D tipo asmenybė, miegas, miego kokybė, neigiamo afektyvumo bruožas, socialinio varžymosi bruožas.

ORGANIZACINIŲ VEIKSNIŲ IR PSICHOLOGINIO KAPITALO REIKŠMĖ POLICIJOS DARBUOTOJŲ PATIRIAMAM PRIEKABIIVIMUI

Ina Vrublevskaja

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Išvadas. Priekabiavimas darbe – tai pasikartojantis ir ilgai trunkantis arba nuolatinis agresyvus elgesys, kuris aukos suvokiamas kaip priešiškas jos atžvilgiu (Leymann, 1990; cit. Iš Zapf & Einarsen, 2020; Einarsen et al., 1994; 2000). Priekabiavimu siekiama provokuoti, gąsdinti ar

įbauginti, sukeliant aukai diskomfortą (Nielsen et al., 2017). Lietuvos teisiniuose dokumentuose pateikiama sukonkretinta priekabiavimo sąvoka, nurodant, kad tai nepageidaujamas elgesys, kai tam tikro požymio (pvz. lyties, amžiaus ir t.t.) pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška ar įžeidžianti aplinka. Tyrimai atskleidžia, kad priekabiavimo raiškai gali turėti reikšmės organizacinė aplinka, darbinės veiklos ypatumai (pvz., vaidmens konfliktas), darbuotojo psichologinės charakteristikos, tačiau jų reikšmė priekabiavimo suvokimui nėra vienoda. Šiuo tyrimu siekiama ištirti organizacinių veiksmų ir asmeninės charakteristikos – psichologinio kapitalo – reikšmę policijos darbuotojų patiriamam priekabiavimui.

Metodika. Tyrime dalyvavo 147 policijos darbuotojai, imtis – patogioji. Į anketos klausimus atsakė 82 moterys (55,8 %), 63 vyrai (42,9 %), 2 dalyviai atsisakė nurodyti savo lytį, dalyvių amžius svyravo nuo 20 iki 58 metų ($M = 39,8$, $SD = 9,7$). Tyrimo instrumentai: *Organizacinių priekabiavimo rizikos veiksnių skalė* (Gamian-Wilk, 2018), *Neigiamų poelgių klausimyno trumpoji versija* (Notelaers et.al., 2019), *Psichologinio kapitalo skalė* (Lorenz et al., 2016).

Rezultatai. Tyrimas atskleidė, kad priekabiavimą darbe patiria 17 % policijos darbuotojų. Priekabiavimo reiškinį žemiau įvertino tyrimo dalyviai, kurie palankiau vertino organizacinius veiksmus ($r = -0,440$, $p \leq 0,01$) bei asmeninį psichologinį kapitalą ($r = -0,216$, $p \leq 0,01$). Regresine analize patikrintas priekabiavimo vertinimo veiksnių modelis ($R^2 = 0,177$) patvirtino neigiamą organizacinių veiksmų poveikį darbe patiriamam priekabiavimui ($\beta = -0,392$, $p \leq 0,01$). Tuo tarpu darbuotojų psichologinis kapitalas darbe patiriamo priekabiavimo neprognozuoja ($\beta = -0,058$, $p = 0,494$).

Išvados. Tyrimas atskleidė policijos darbuotojų patiriamo priekabiavimo paplitimo mastą, organizacinių veiksmų, psichologinio kapitalo ir priekabiavimo darbe sąsajas bei priekabiavimo vertinimui reikšmingus organizacinės aplinkos veiksmus.

Raktiniai žodžiai: priekabiavimas, organizaciniai rizikos veiksniai, psichologinis kapitalas.

EMOCINIO APLEISTUMO VAIKYSTĖJE SĄSĄJA SU NEIGIAMU EMOCINGUMU IR TAISYKLES LAUŽANČIU ELGESIU PAAUGLYSTĖJE

Aurėja Žilionytė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Klinikinės psichologijos katedra

Įvadas. Vaikystės patirtys, kai susiduriama su tarpasmeniniais traumuojančiais stresoriais, yra paplitusios tokiu mastu, jog yra apibūdinamos kaip tylioji epidemija. Lietuvos kontekste nustatyta, kad apie ketvirtadalis paauglių nurodo patyrę nepalankias patirtis vaikystėje, o dažniausiai pasitaikanti trauminė patirtis – emocinis apleistumas (15,5%) (Barkauskienė ir kt., 2018; Gervinskaitė-Paulaitienė ir kt., 2017). Mokslinėje literatūroje pateikiama daug įrodymų apie nepalankių vaikystės įvykių sąsają su įvairiapusiškais padariniais asmens raidoje, pavyzdžiui, asmenybės bruožais, eksternalizuoto elgesio problemomis. Visgi, neigiamų vaikystės patirčių pobūdžio ir elgesio problemų ryšys yra mažiau analizuotas, ypač atsižvelgiant į asmenybės bruožus kaip šio ryšio mediatorių. Šio tyrimo tikslas – atskleisti ryšius tarp emocinio apleistumo, neigiamo emocingumo kaip neadaptivaus asmenybės bruožo ir taisykles laužančio elgesio paauglystėje.

Metodika. Tyrime dalyvavo 208 11-17 metų amžiaus paaugliai (amžiaus vidurkis – $M = 14,29$, $SD = 1,57$), iš kurių 59,6% imties sudarė merginos. Respondentai buvo atrinkti iš Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų moksleivių imties. Klausimyną sudarė demografiniai klausimai,